

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2016. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I– ТЕСТ ПИТАЊА

- 1. Пратећи развој организационе структуре и менаџмента, развијало се:**
  - a) пореско рачуноводство
  - b) рачуноводство трошкова
  - c) управљачко рачуноводство
  - d) финансијско рачуноводство

- 2. Трошкови струје у постројењу које производи различите производе су трошак:**
  - a) директни варијабилни
  - b) индиректни варијабилни
  - c) директни фиксни
  - d) индиректни фиксни

- 3. Релевантни обим активности је обим активности у оквиру којег су:**
  - a) укупни варијабилни трошкови константни
  - b) укупни варијабилни трошкови обрнуто пропорционално промјенљиви
  - c) укупни фиксни трошкови константни
  - d) јединични фиксни трошкови пропорционално промјенљиви

- 4. Технологија прикупљања расположивих информација и дизајн пословних активности, за потребе обрачуна трошкова поруџбине, могу да олакшају класификацију трошкова на:**
  - a) опортунитетне и ненадокнадиве („потонуле“)
  - b) трошкове производа и трошкове периода
  - c) варијабилне и фиксне
  - d) директне и индиректне

- 5. Анализа односа трошкови – обим активности – профит (CVP анализа) омогућава израчунавање:**
  - a) тачке покрића
  - b) марже сигурности
  - c) оперативне полуге
  - d) директних и индиректних трошкова

- 6. Проблем спиралног опадања тражње може изазвати коришћење:**
  - a) теоријског капацитета
  - b) практичног капацитета
  - c) нормалног капацитета
  - d) буџетског капацитета

7. Почетни кораци (два почетна корака) у процесу буџетирања су припрема:
- буџета непроизводних трошкова
  - буџета трошкова продатих производа
  - буџета прихода, односно буџета продаје
  - буџета крајњих залиха у јединицама
8. Буџетирање и буџетска контрола требају имати у виду:
- организациону структуру
  - стил управљања, односно степен могућности утицаја на трошкове
  - само трошкове, не и квалитативне елементе планова
  - утицај на мотивисање и понашање запослених
9. Подаци који могу бити коришћени за распоређивање прихода на производе у пакету су:
- продајне цијене
  - јединични трошкови
  - приходи самосталног (појединачног) производа
  - подаци добијени од купца
10. Анализа профитабилности купаца значајна је за:
- политику цијена
  - поновне преговоре о уговорима са купцем
  - контролу трошкова привлачења купаца
  - ни један од наведених одговора није тачан
11. Синоним(и) за израз фиксирани (закључани) трошак (енг. locked-in costs) јесте (јесу):
- фиксни трошак
  - стални трошак
  - дизајнирани трошак
  - хисторијски трошак
12. Фиксни буџет се добије као умножак:
- планирани input за стварни output x стварна цијена
  - планирани input за стварни output x планирана цијена
  - стварни output за планирани output x планирана цијена
  - планирани output x буџетирана цијена
13. Заокружите карактеристике доброг биланса резултата у односу на стратегију!
- биланс резултата објашњава стратегију
  - омогућује да се сви чланови организације повежу са изабраном стратегијом те да се стратегија лакше проведе на ниво оперативних активности
  - наглашава нефинансијске елементе стратегије
  - ограничава се само на најкритичније елементе одабране стратегије
14. Заокружи међу понуђеним оне трошкове који додају вриједност за купца и које је он спреман да плати:
- Поновна обрада производа,
  - Прекомјерни шкарт,
  - Трошкови квалитета,
  - Трошкови усклађивања производа са жељама купца

15. Дијаграм узрок-посљедица се користи код :

- a) идентификације урока-посљедице насталих грешака
- b) утврђивања учесталости појављивања појединих типова грешака
- c) мјерења резултата умањења трошкова
- d) идентификације и анализе трошкова квалитета

16. Заокружите исправну(е) тврдњу(е):

- a) Уједначавање трошкова не може довести до мањег или већег обрачуна од стварних трошкова производа па тада не можемо говорити ни о потцјењивању нити о прецјењивању трошкова производа.
- b) Уједначавање трошкова може довести до мањег или већег обрачуна од стварних трошкова производа и тада говоримо о потцјењивању и прецјењивању трошкова производа.
- c) Уједначавање трошкова може довести до мањег али не може довести до већег обрачуна од стварних трошкова производа и тада говоримо о потцјењивању трошкова производа.
- d) Уједначавање трошкова не може довести до мањег али може довести до већег обрачуна од стварних трошкова производа и тада говоримо о прецјењивању трошкова производа.

17. Код израчунавања одступања варијабилних индиректних трошкова појављује се:

- a) одступање од продаје
- b) одступање потрошње
- c) одступање ефикасности
- d) одступање обима производње

18. Да би се могао мјерити успјех децентрализоване организационе јединице управљачки контролни систем користи једну или микс четири типа центара одговорности. Препознајте шта од наведеног не представља центар одговорности:

- a) расходни центри
- b) приходни центри
- c) профитни центри
- d) инвестицијски центри

19. За процјењивање и одабир носилаца трошкова се користе сљедећи критерији:

- a) економска погодност
- b) нагиб регресијске линије
- c) међусобна апрецијација
- d) све од наведеног

20. За нормални шкарт можемо да кажемо:

- a) може се избјећи и контролисати
- b) саставни је дио одређеног производног процеса
- c) као база се користе стварно започете јединице производње
- d) као база се користе укупно довршене исправне јединице

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузеће „Б“ се бави производњом и продајом регистратора. Од управљачког рачуновође је тражено да припреми извјештај о остварењима по основу продаје на тржишту Мађарске. Буџетски и стварни резултати за 2013. годину су слједећи:

Буџетске (планске) вриједности за 2013. годину				Стварне вриједности за 2013. годину			
Продајна цијена по паковању у (н.ј.)	Варијабилни трошкови по паковању (н.ј.)	Продате јединице (ком.)	Продајн и микс (%)	Продајна цијена по паковању (н.ј.)	Варијабилни трошкови по паковању (н.ј.)	Продате јединице (ком.)	Продајн и микс (%)
8	6,30	800.000	40%	8	6,45	850.000	38%

Поред наведених података познато је да је укупна буџетска продаја предузећа „Б“ планирана за 2.000.000 јединица, док је стварна укупна продаја износила 2.236.842 јединице.

- Изрешунати износ и карактер одступања у продајном миксу.
- Изрешунати износ и карактер одступања у количини продаје.
- У којем случају ће износ и карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету бити једнак одступању од статичког буџета?

I Износ и карактер одступања у продајном миксу је:

- 76.053 н.ј. (Н)
- 127.500 н.ј. (Н)
- 76.153 н.ј. (Н)
- 80.650 н.ј. (П)

Потврда:

Буџетски (плански) износи за 2013. годину:

Тржиште	Продајна цијена по паковању у	Варијабилни трошкови по паковању	Контрибуцион и добитак по паковању	Продате јединице	Продајн и микс	Контрибуциони добитак
	(1)	(2)	(3) = (1) – (2)	(4)	(5)	(6) = (3) x (4)
Мађарска	8	6,30	1,70	800.000	40%	1.360.000

Стварни износи за 2013. годину

Тржиште	Продајна цијена по паковању у	Варијабилни трошкови по паковању	Контрибуцион и добитак по паковању	Продате јединице	Продајн и микс	Контрибуциони добитак
	(1)	(2)	(3) = (1) – (2)	(4)	(5)	(6) = (3) x (4)
Мађарска	8	6,45	1,55	850.000	38%	1.317.500

Одступање у продајном миксу = стварна количина свих продатих производа x (стварни проценат продајног микса – буџетски проценат продајног микса) x буџетски контрибуциони добитак по јединици =
 $= 2.236.842 \times (0,38 - 0,40) \times 1,70 = 76.053 \text{ Н}$

II Износ и карактер одступања у количини продаје је:

- a) 42.500 н.ј. (Н)
- b) 85.000 н.ј. (П)
- c) 161.053 н.ј. (П)
- d) 128.600 н.ј. (П)

Потврда:

Одступање у количини продаје = (стварна количина свих продатих производа – буџетска количина свих продатих производа) x проценат буџетског продајног микса x буџетски контрибуциони добитак по јединици =

$$= (2.236.842 - 2.000.000) \times 0,40 \times 1,70 = 236.842 \times 0,40 \times 1,70 = \mathbf{161.053 \text{ П}}$$

III Одступање од вриједности у флексибилном буџету биће једнако одступању од статичког буџета само уколико:

- a) је плански контрибуциони резултат једнак стварном контрибуционом резултату
- b) се позитивно одступање од вриједности статичког и флексибилног буџета анулирају
- c) одступање у обиму продаје не постоји
- d) одступање у продатој количини не постоји.

Задатак број 2

За предузеће „Маг“ нам је познато да има:

- Капацитет 50.000 јединица.
- Текућа производња 40.000 јединица.
- Продајна цијена 20 КМ.
- Кључ за алокацију индиректних трошкова је број произведених јединица.
- Директни рад 6 КМ по јединици.
- Индиректни рад 2 КМ (од тога је варијабилни 0,5).
- Индиректни остали трошкови производње 4 КМ (варијабилни 1 КМ).
- Трошкови продаје 7 КМ (5 варијабилни).

Предузећу „Маг“ достављене су следеће додатне наруџбе од познатих купаца:

- купца „А“ за 5.000 јединица по 15 КМ по јединици и
- купца „Б“ за 5.000 јединица по 10 КМ по јединици.

За додатне наруџбе нема додатних трошкова продаје.

Задатак:

- а) Урадите БУ за дату производњу (примјеном апсорбционог приступа трошковима) ,**
- б) Инкременталну и диференцијалну анализу (примјеном варијабилног приступа трошковима), за специјалне наруџбе купца „А“ и „Б“, како би сте образложили и вриједносно исказали, приједлог одлуке да ли да предузеће „Маг“ треба да прихвати дате понуде или не?**

РЈЕШЕЊЕ:

а) Биланс успјеха према апсорпционом систему обрачуна трошкова за дату производњу:
(6 поена)

	Укупно	По јединици
Приходи 40.000 * 20	800.000	20
Трошкови продатих производа	480.000	12
Трошкови продаје	280.000	7
Укупни трошкови	760.000	19
Оперативни добитак	40.000	1

б) Инкрементална анализа прихватљивости додатне понуде купца "А":
(12 поена)

	Без спец. понуде 40000	Са спец. понудом 40000+5000	Разлика – ефекат
Приходи 20; 15	800.000	875.000	75.000
Варијабилни тр. производње			
- производње 6+0,5+1	300.000	337.500	37.500
- продаје 5	200.000	200.000	0
Укупни варијабилни тр.	500.000	537.500	37.500
Маржа покрића	300.000	337.500	37.500
Фиксни трошкови			
- производње 1,50+3,00	180.000	180.000	0
- продаје 2	80.000	80.000	0
Укупни фиксни трошкови	260.000	260.000	0
Оперативна добит	40.000	77.500	37.500

Предузеће „Маг“ треба да прихвати дату понуду купца „А“, јер ће у том случају остварити оперативну добит вђу за 37.500 КМ.

ц) Инкрементална анализа прихватљивости додатне понуде купца "Б":
(12 поена)

	Без спец. понуде 40000	Са спец. понудом 40000+5000	Разлика – ефекат
Приходи 20; 10	800.000	850.000	50.000
Варијабилни тр. производње			
- производње 6+0,5+1	300.000	337.500	37.500
- продаје 5	200.000	200.000	0
Укупни варијабилни тр.	500.000	537.500	37.500
Маржа покрића	300.000	312.500	12.500
Фиксни трошкови			
- производње 1,50+3,00	180.000	180.000	0
- продаје 2	80.000	80.000	0
Укупни фиксни трошкови	260.000	260.000	0
Оперативна добит	40.000	77.500	12.500

Предузеће „Маг“ треба да прихвати и дату понуду купца „Б“, јер ће у том случају остварити оперативну добит вђу за 12.500 КМ. Како предузеће „Маг“ има довољно вишка капацитета обје понуде требају бити прихваћене и у том случају ће остварити укупно већу оперативну добит за 50.000 КМ.